ALQUIMISTA DE VERSOS (II)

«Amic, tinc coses a dir-te avui, amb veus de vidre.»

«Poema 1», *Els jeroglífics i la pedra de Rosetta*

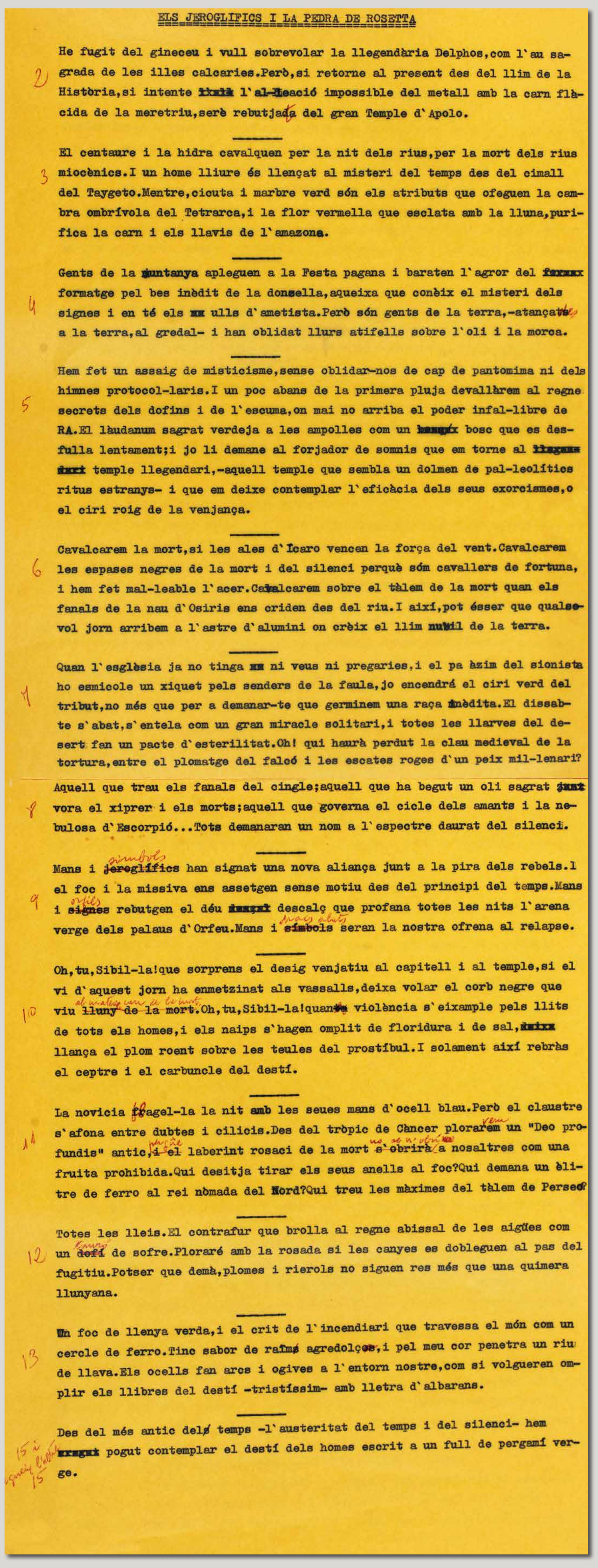

ELS JEROGLÍFICS I LA PEDRA DE ROSETTA

He fugit del gineceu i vull sobrevolar la llegendària Delphos, com l'au sa-
2 grada de les illes calcaries. Però, si retorne al present des del llim de la Història, si intente l'al-leació impossible del metall amb la carn flàcida de la meretriu, serè rebutjada del gran Temple d'Apolo.

El centaure i la hidra cavalquen per la nit dels rius, per la mort dels rius
3 miocènics. I un home lliure és llençat al misteri del temps des del cimall del Taygeto. Mentre, cicuta i marbre verd són els atributs que ofeguen la cambra ombrívola del Tetrarca, i la flor vermella que esclata amb la lluna, purifica la carn i els llavis de l'amazona.

Gents de la muntanya apleguen a la Festa pagana i baraten l'agror del formatge pel bes inèdit de la donzella, aqueixa que conèix el misteri dels
4 signes i en té els ulls d'ametista. Però són gents de la terra, -atançats a la terra, al gredal- i han oblidat llurs atifells sobre l'oli i la morca.

Hem fet un assaig de misticisme, sense oblidar-nos de cap de pantomima ni dels himnes protocol-laris. I un poc abans de la primera pluja devallàrem al regne
5 secrets dels dofins i de l'escuma, on mai no arriba el poder infal-lible de RA. El làudanum sagrat verdeja a les ampolles com un bosc que es desfulla lentament; i jo li demane al forjador de somnis que em torne al temple llegendari, -aquell temple que sembla un dolmen de pal-leolítics ritus estranys- i que em deixe contemplar l'eficàcia dels seus exorcismes, o el ciri roig de la venjança.

Cavalcarem la mort, si les ales d'Ícaro vencen la força del vent. Cavalcarem
6 les espases negres de la mort i del silenci perquè sóm cavallers de fortuna, i hem fet mal-leable l'acer. Cavalcarem sobre el tàlem de la mort quan els fanals de la nau d'Osiris ens criden des del riu. I així, pot ésser que qualsevol jorn arribem a l'astre d'alumini on crèix el llim de la terra.

Quan l'església ja no tinga ni veus ni pregaries, i el pa àzim del sionista ho esmicole un xiquet pels senders de la faula, jo encendrá el ciri verd del
7 tribut, no més que per a demanar-te que germinem una raça inèdita. El dissabte s'abat, s'entela com un gran miracle solitari, i totes les llarves del desert fan un pacte d'esterilitat. Oh! qui haurà perdut la clau medieval de la tortura, entre el plomatge del falcó i les escates roges d'un peix mil-lenari?

Aquell que trau els fanals del cingle; aquell que ha begut un oli sagrat
8 vora el xiprer i els morts; aquell que governa el cicle dels amants i la nebulosa d'Escorpió... Tots demanaran un nom a l'espectre daurat del silenci.

Mans i ~~jeroglífics~~ símbols han signat una nova aliança junt a la pira dels rebels. I el foc i la missiva ens assetgen sense motiu des del principi del temps. Mans
9 i ~~signes~~ orfils rebutgen el déu descalç que profana totes les nits l'arena verge dels palaus d'Orfeu. Mans i ~~símbols~~ dracs alats seran la nostra ofrena al relapse.

Oh, tu, Sibil-la! que sorprens el desig venjatiu al capitell i al temple, si el vi d'aquest jorn ha enmetzinat als vassalls, deixa volar el corb negre que
10 viu ~~lluny de la mort~~. Oh, tu, Sibil-la! quanta violència s'eixample pels llits de tots els homes, i els naips s'hagen omplit de floridura i de sal, llança el plom roent sobre les teules del prostíbul. I solament així rebràs el ceptre i el carbuncle del destí.

La novicia flagel-la la nit amb les seues mans d'ocell blau. Però el claustre
11 s'afona entre dubtes i cilicis. Des del tròpic de Càncer ~~plorarem~~ un "Deo profundis" antic, ~~i el~~ laberint rosaci de la mort ~~s'obrirà~~ a nosaltres com una fruita prohibida. Qui desitja tirar els seus anells al foc? Qui demana un èlitre de ferro al rei nòmada del Nord? Qui treu les màximes del tàlem de Perseo?

Totes les lleis. El contrafur que brolla al regne abissal de les aigües com
12 un ~~defí~~ de sofre. Ploraré amb la rosada si les canyes es dobleguen al pas del fugitiu. Potser que demà, plomes i rierols no siguen res més que una quimera llunyana.

Un foc de llenya verda, i el crit de l'incendiari que travessa el món com un
13 cercle de ferro. Tinc sabor de raïm agredolç, i pel meu cor penetra un riu de llava. Els ocells fan arcs i ogives a l'entorn nostre, com si volgueren omplir els llibres del destí -tristíssim- amb lletra d'albarans.

Des del més antic dels temps -l'austeritat del temps i del silenci- hem
15 pogut contemplar el destí dels homes escrit a un full de pergamí verge.

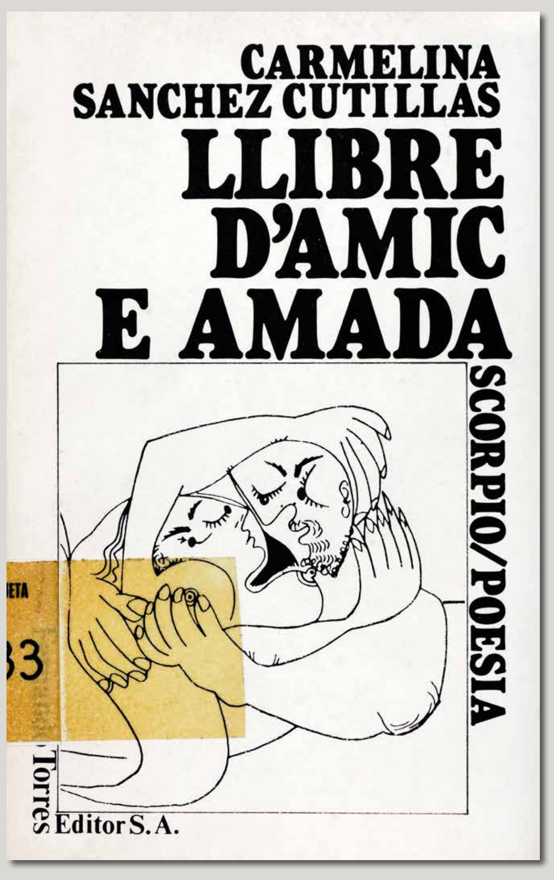

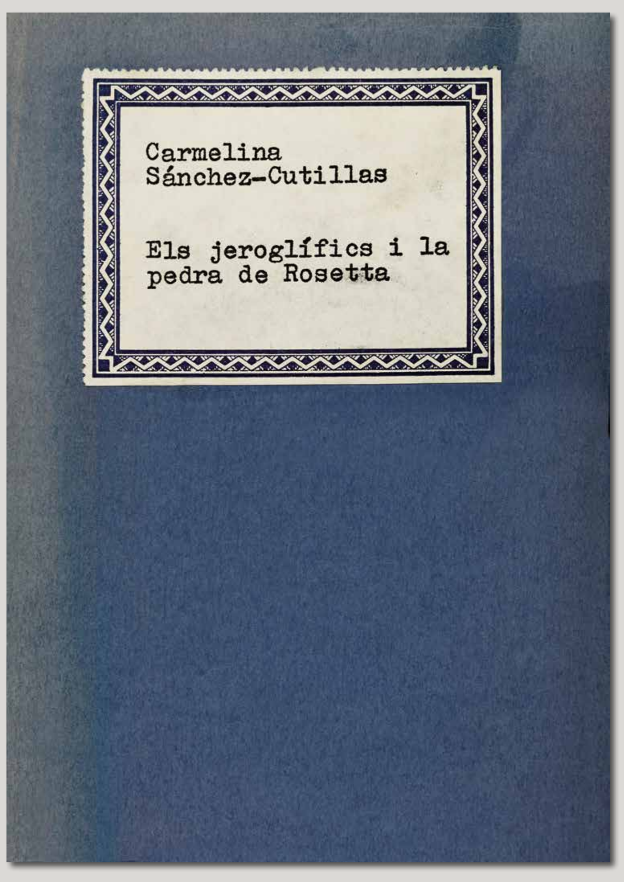

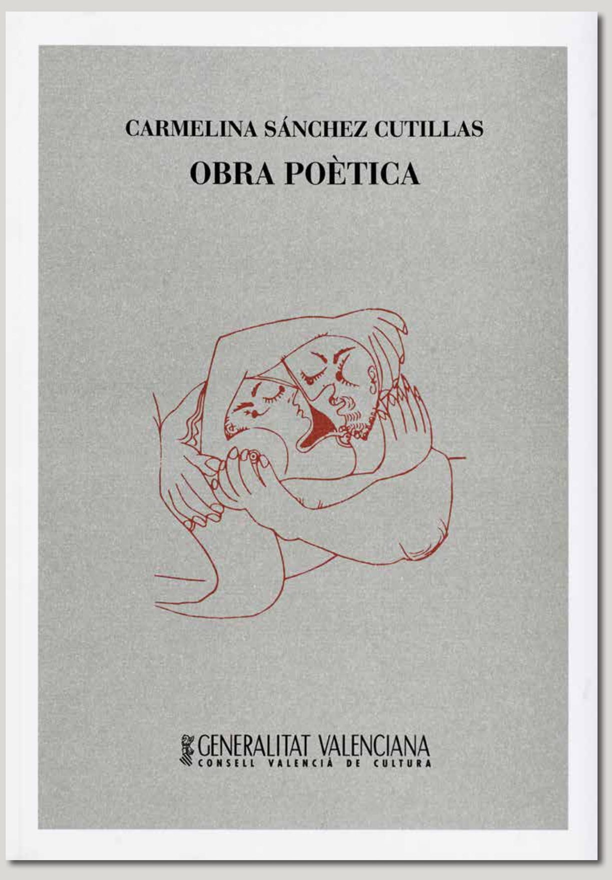

En *Els jeroglífics i la pedra de Rosetta* (València, 1976), el jo poètic ens convida a una aventura a través de solemnes paraules antigues, de ressons mítics, a la recerca d'una llengua sàvia i dúctil que done veu a tot allò que el llenguatge no ha estat capaç de definir: «caminem errants, com la llum d'un estel perdut, però encara no sabem desxifrar el vell jeroglífic» (poema 1).

Així, l'autora es distancia dels poemaris anteriors i opta per una prosa poètica hermètica, culta, d'alta densitat jeroglífica, impregnada d'un desesperançat afany de denúncia: «Ara, la meua veu s'ha fet de pedra i no podré llançar el missatge rebel. Una flama immensa, fluorescent, em crema per la nit!» (poema 12).

Segons M. Àngels Francés (2015: 26), «*Els jeroglífics* probablement s'inspira en l'ambició d'Espriu (en *La pell de brau*, per exemple, o en *Primera història d'Esther*) de vincular la pròpia obra amb tota la tradició literària i espiritual de la humanitat. [...] Aquesta estratègia d'integració i subversió de les tradicions esmentades es complementa, en el poemari de Sánchez-Cutillas, amb una altra: la configuració simbòlica nacional catalana».

Amb *Llibre d'Amic e Amada* (1980), Sánchez-Cutillas reprén l'estil realista dels seus primers poemaris, però se centra en l'expressió del desig femení des de l'elegia de l'amor perdut, amb versos que recorden la poesia de Maria Mercè Marçal.

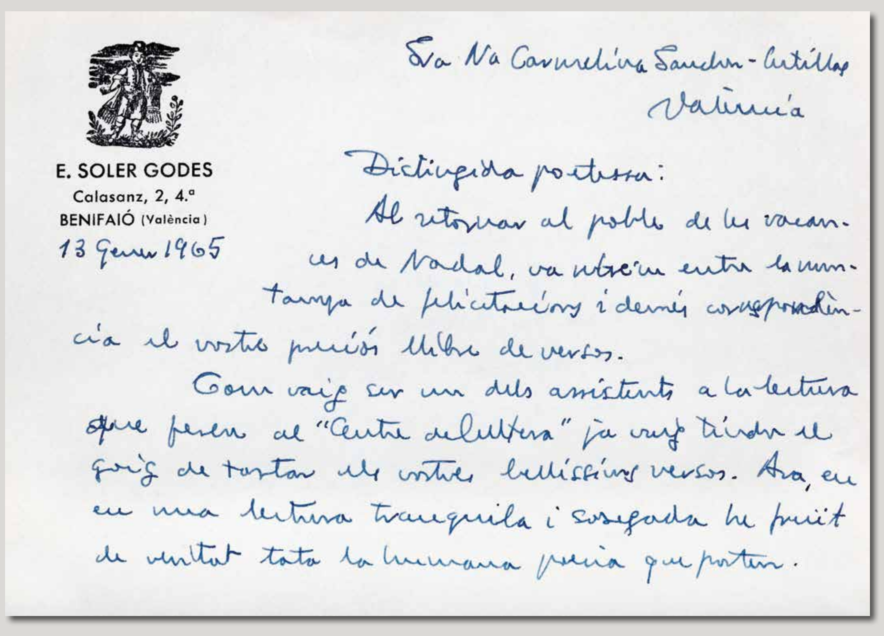

E. SOLER GODES
Calasanz, 2, 4.ª
BENIFAIÓ (València)
13 Gener 1965

Sra Na Carmelina Sanchez-Cutillas
València

Distingida poetessa:

Al retornar al poble de les vacances de Nadal, va ubicar entre la muntanya de felicitacions i demés correspondència el vostre preciós llibre de versos.

Com vaig ser un dels assistents a la lectura que feren al "Centre de Cultura" ja vaig tindre el goig de tastar els vostres bellíssims versos. Ara, en una lectura tranquila i sosegada he fruït de veritat tota la humana poesia que porten.

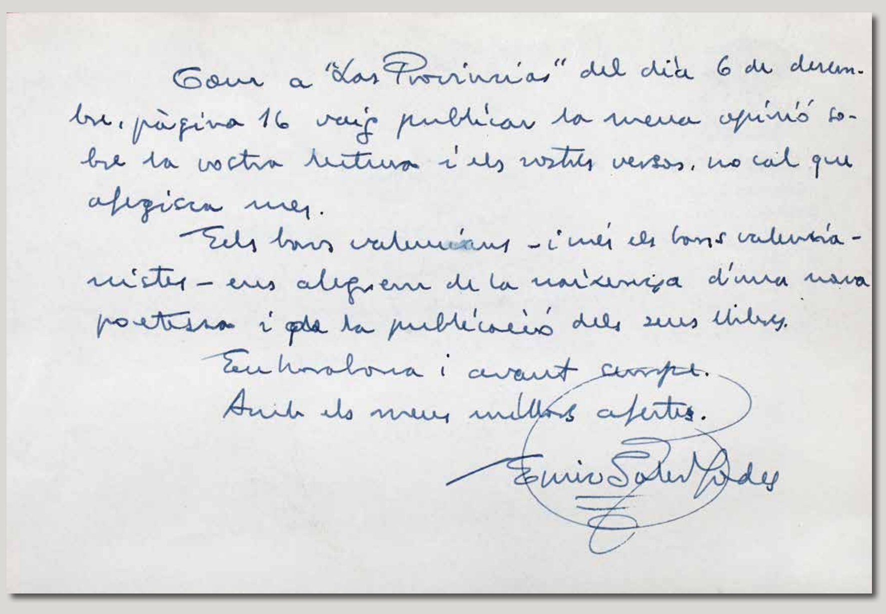

Com a "Las Provincias" del dia 6 de desembre, pàgina 16 vaig publicar la meua opinió sobre la vostra lectura i els vostres versos, no cal que afegisca més.

Els bons valencians -i més els bons valencianistes- ens alegrem de la naixença d'una nova poetessa i de la publicació dels seus llibres.

Enhorabona i avant sempre.

Amb els meus millors afectes.

Enric Soler Godes

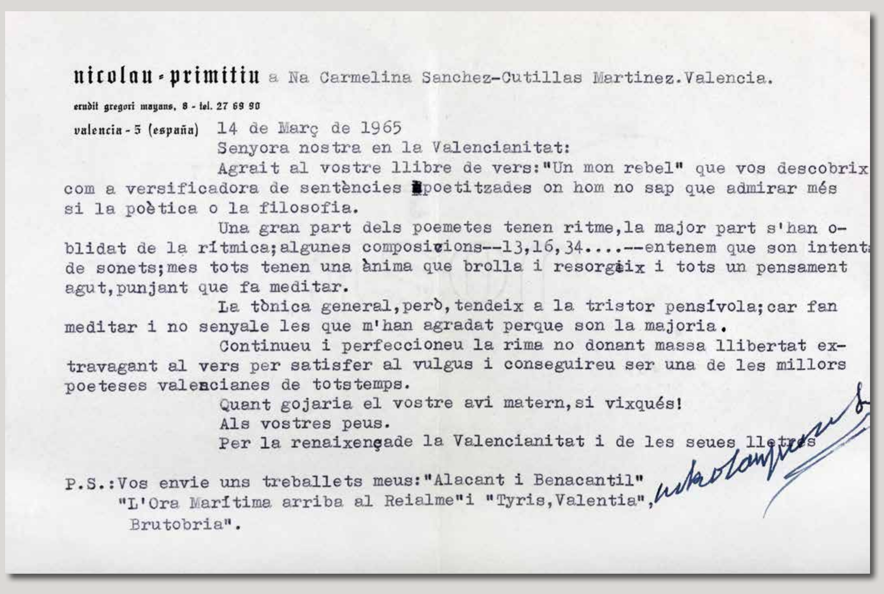

nicolau-primitiu a Na Carmelina Sanchez-Cutillas Martinez. Valencia.
erudit gregori mayans, 8 - tel. 27 69 90
valencia - 5 (españa) 14 de Març de 1965

Senyora nostra en la Valencianitat:

Agrait al vostre llibre de vers: "Un mon rebel" que vos descobrix com a versificadora de sentències poetitzades on hom no sap que admirar més si la poètica o la filosofia.

Una gran part dels poemetes tenen ritme, la major part s'han oblidat de la rítmica; algunes composicions--13, 16, 34....--entenem que son intents de sonets; mes tots tenen una ànima que brolla i resorgix i tots un pensament agut, punjant que fa meditar.

La tònica general, però, tendeix a la tristor pensívola; car fan meditar i no senyale les que m'han agradat perque son la majoria.

Continueu i perfeccioneu la rima no donant massa llibertat extravagant al vers per satisfer al vulgus i conseguireu ser una de les millors poeteses valencianes de totstemps.

Quant gojaria el vostre avi matern, si vixqués!

Als vostres peus.

Per la renaixença de la Valencianitat i de les seues lletres

P.S.: Vos envie uns treballets meus: "Alacant i Benacantil" "L'Ora Marítima arriba al Reialme" i "Tyris, Valentia", Brutobria".

Centre de Cultura Valenciana

Secció de Cronistes del Regne

CARMELINA SÀNCHEZ-CUTILLAS

Llegirà el seu llibre de poemes, de pròxima aparició,

UN MÓN REBEL

*

Intermedi a càrrec dels guitarristes

RAFAEL I FERRAN CABEDO

amb el següent programa:

Ferran Cabedo: «Capricho árabe» i «Rosita», de Tàrrega.

Rafael Cabedo: «Pavana» i «Recuerdo de la Alhambra», de Tàrrega.

Ferran i Rafael Cabedo: «Sonata», del P. Antoni Soler, i «Sonatina», de Matilde Salvador.

Dissabte, 5 de desembre — 7'30 de la vesprada

Bibliografia

M. Àngels Francés (2015): «Una travessa pel laberint: assaig d'interpretació d'*Els jeroglífics i la pedra de Rosetta*, de Carmelina Sánchez-Cutillas», *Caplletra*, 58 (Primavera 2015), p. 9-28.